

اگر کسی با احساس بدیهی خود همراه شود، به راحتی می‌پذیرد که آنچه در بیرون هست همانی است که او بدان معرفت دارد

شماره پرسش: ۲۰۸۱۵

تاریخ ارسال پرسش: ۱۳۹۶/۹/۵ ۰۸:۰۹:۲۹

متن پرسش

با سلام محضر استاد طاهرزاده: جناب استاد دینانی در جلسه مورخ ۲۲ آبان ۹۶ شرح کتاب ماجرای فکر فلسفی (<http://www.irip.ir/Home/Single/۶۱۹۵۷>) فرمودند مساله وجود ذهنی که هیچ کس بدان فکر نمی‌کند مشکلترین مساله عالم است. همچنین شهید مطهری در کتاب اصول فلسفه و روش رئالیسم این مساله را یکی از غامض‌ترین و پیچیده‌ترین مسائل می‌دانند. ایشان در کتاب شرح منظومه غرر هفتم می‌فرمایند انکار وجود ذهنی مساوی است با سوفسطائی‌گری و سقوط در درّه ایدئالیسم و در کتاب مقالات فلسفی بیان می‌کنند که تنها با نظر مخصوص عرفا در باب وجود و مراتب و تنزلات آن و اینکه هر نشئه‌ای حضرتی است و تطابق عوالم و اینکه ماهیت واحده عین ثابتی دارد و از لوازم اسماء و صفات الهیه است و در آن مرتبه وجود دارد، وجودی دیگر در عالم ارواح و وجودی در عالم مثال و وجودی در عالم حس و وجودی در اذهان انسانی دارد، می‌توان مساله وجود ذهنی را روی پایه محکمی گذاشت. تنها با نظر عرفاست که به حقیقت و بدون شائبه مجاز می‌توان گفت که انسان با علم به حقیقت اشیاء عالمی می‌گردد مشابه با عالم خارجی. چنانکه بعداً خواهیم دید نظر ماهوی تنها با قبول نظر عرفا قابل توجیه است و اشکالات وجود ذهنی نیز تنها مطابق این نظر قابل رفع و حل است و از طرفی خواهیم دید که نظر ماهوی یگانه نظری است در باب علم و ادراک که قابل قبول و قابل دفاع است. می‌بینید استاد گرانقدر برای سوفسطایی نبودن چه راه طویلی باید پیمود خدا وکیلی تمام کسانی که این متن را می‌خوانید این راه را پیموده‌اید که می‌گویید سوفسطاییان بر باطلند. استاد به ما حق بدهید که نتوانستیم مشکل‌ترین مساله عالم را حل کنیم و سرگردان مانده‌ایم تازه حل آن منوط است به فهم اعیان ثابته، نشئه، حضرت، عالم مثال و ... که پس از سالها خواندن منطق، کلام، فلسفه مشا، اشراق و متعالیه و نهایتاً عرفان و تازه پس از این مسیر طویل معلوم نیست واقعا سخن شهید مطهری صحت داشته باشد و به حل این مساله غامض نائل گردیم و پس از حل مگر کار به اتمام رسیده هزاران مساله دیگر در راه است این فقط یک مساله بود که ظاهراً شما بارها در سایت با عنوان اینکه بدیهی است سعی در رفع مساله داشتید. الله اکبر که علم آسان نمود اول ولی افتاد مشکلها

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: از دانشمندی پرسیدند ماهیت اختیار چیست؟ فرمود تا نپرسیده‌اید به علم

حضورى متوجهى اختيار خود هستم، ولى وقتى در ساحت علم حصولى بخواهم آنرا تفهيم كنم با چندين و چند سؤال روبه‌رو خواهم شد. موضوع درك واقعيت از همين نوع است. اگر كسى با احساس بديهى خود همراه شود، به راحتى مى‌پذيرد كه آنچه در بيرون هست همانى است كه او بدان معرفت دارد. ولى اگر همين موضوع را بخواهد با عقل حصولى بيايد، همان راه طولانى كه فرموديد را بايد طى كند تا برسد به اين كه نفس ناطقه‌ى او با روبه‌رو شدن با شىء خارجى آماده مى‌شود تا صورتى مطابق آن شىء به كمك واهب الصور در خود ابداع كند كه بحث آن مفصل است.

موفق باشيد